

ΣΑΝ ΝΑ ΉΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1679 Θεσμοθετείται στην Αγγλία το *Habeas Corpus*, που καθιερώνει την προστασία των πολιτών από την αυθαιρεσία της εξουσίας.

1821 Ο Ψαριανός πυρπολητής Δημήτριος Παπανικολής, πυρπολεί τουρκικό δίκροτο με 74 πυροβόλα και 1000 άνδρες στο λιμάνι της Ερεσσού στη Λέσβο. Οι Έλληνες, που ως εκείνη την περίοδο αναλογίζονταν με φόβο την άνιση αναμέτρηση με τον τουρκικό στόλο, αναθαρρούν και συνειδητοποιούν τη δύναμή τους. (Η Ναυμαχία της Ερεσσού)

1912 Ταραχές ξεσπούν στη Λεμεσό μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Επεμβαίνει η αστυνομία, η οποία ανοίγει πυρ. Πέντε νεκροί και 134 τραυματίες ο απολογισμός.

1942 Τσέχοι και Σλοβάκοι αντιστασιακοί στήνουν ενέδρα σε κεντρικό σημείο της Πράγας και τραυματίζουν σοβαρά τον αρχηγό της Γκεστάπο, Ράινχαρτ Χέιντριχ. Θα πεθάνει λίγες μέρες αργότερα. («Επιχείρηση Ανθρωποειδές»)

1960 Ο τούρκος στρατηγός Τζεμάλ Γκιουραέλ ανατρέπει με πραξικόπεμπτον εκλεγμένο πρόεδρο της χώρας Τζελάλ Μπαγιάρ και τον πρωθυπουργό Αντάν Μεντερές, ο οποίος εκτελείται. Η χώρα θα επιστρέψει στη δημοκρατική νομιμότητα ένα χρόνο αργότερα.

2010 Ψηφίζεται κατά πλειοψηφία το νομοσχέδιο της κυβέρνησης Παπαδρέου για την αυτοδιοικητική αναδιάρθρωση της χώρας, γνωστό και ως Σχέδιο «Καλλικράτης». Υπέρ του νομοσχεδίου ψηφίζουν 160 βουλευτές (ΠΑΣΟΚ και τρεις ανεξάρτητοι) και «κατά» 124 βουλευτές (ΝΔ, ΚΚΕ, ΛΑΟΣ, ΣΥΡΙΖΑ). Η ανεξάρτητη Ντόρα Μπακογιάννη ψηφίζει «παρούσα».

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1923 Χένρι Κίσινγκερ, αμερικανός πολιτικός, υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ επί κυβερνήσεων Νίξον. Βραβεύτηκε με Νόμπελ Ειρήνης το 1973.

1933 Ζωζώ (Ζωή) Σαπουντζάκη, ελληνίδα πιθοποιός και τραγουδίστρια.

1939 Σωκράτης Κόκκαλης, επιχειρηματίας και τέως πρόεδρος του Ολυμπιακού.

ΘΑΝΑΤΟΙ

1840 Νικολό Παγκανίνη, ιταλός συνθέτης και βιρτουόζος του βιολιού. (Γεν. 27/10/1782)

1910 Ρόμπερτ Κοχ, γερμανός μικροβιολόγος, που ανακάλυψε το βάκιλο της φυματίωσης και της χολέρας. (Γεν. 11/12/1843)

1963 Γρηγόρης Λαμπράκης, βουλευτής και αγωνιστής της Δημοκρατίας. (Γεν. 3/4/1912)

Η Ναυμαχία της Ερεσσού

Στις 23 Μαΐου του 1821, ο ελληνικός στόλος αποτελούμενος από 57 πλοία, απέπλευσε από τα Ψαρά και τέθηκε προς αναζήτηση του τουρκικού στόλου, για τον οποίον υπήρχαν πληροφορίες ότι από μέρα σε μέρα αναμενόταν η έξοδός του από τα Στενά. Την επομένη, οι Έλληνες ναύαρχοι ειδοποιήθηκαν ότι εθεάθηκαν τρία πλοία προερχόμενα από τα Στενά. Τα δύο από αυτά ήταν μπρίκια και το τρίτο αρκετά μεγαλύτερο ακολουθούσε σε απόστασην.

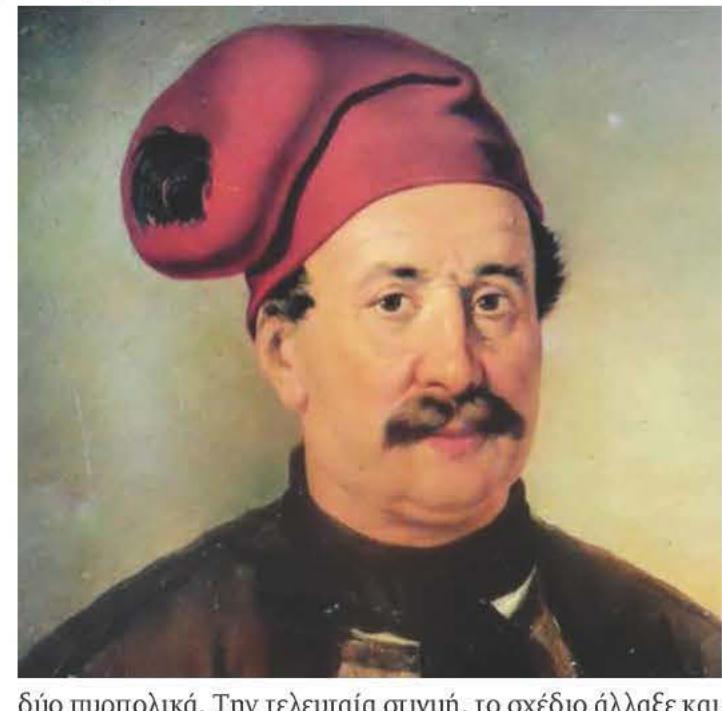
Αμέσως εστάλησαν πλοία προς ουνάντηση των δύο μπρίκιων. Ήταν εμπορικά με ρωσική σημαία και κατευθύνονταν προς την Ευρώπη. Οι πλοίαρχοι τους έδωσαν την πληροφορία στους Έλληνες ότι το πλοίο που τους ακολουθούσε ήταν πολεμικό δίκροτο χωρίς σημαία. Οι Έλληνες πλοίαρχοι συμπέραναν ότι ήταν εχθρικό και αποτελούσε την προφυλακή του τουρκικού στόλου (αναφέρεται με το όνομα «Μανσουριγιά» ή «Φερμάν Ντεϊνεμέζ»). Το πήραν στο κατόπι, αλλά ενώ εκείνοι έπλευσαν στο στενό της Χίου, άλλαξε ξαφνικά διεύθυνση και στράφηκε προς τις δυτικές ακτές της Λέσβου και συγκεκριμένα προς το λιμάνι της Ερεσσού. Τα ελληνικά πλοία το παρακολούθησαν από απόσταση, καθώς το μέγεθος και ο οπλισμός του δεν επέτρεπαν την προσέγγισή του. Εν τούτοις, το πλοίο του υδραίου Γιάννη Ζάκκα άρχισε να βάλει κατά του δικρότου. Δέχθηκε, όμως, σφοδρά πυρά από τα κανόνια του τουρκικού πολεμικού και γρήγορα αναγκάσθηκε να οπιοθωράνει, με απώλειες τρεις νεκρούς κι έναν τραυματία.

Το δίκροτο στη συνέχεια προσορμίστηκε στο λιμάνι της Ερεσσού και αποβίβασε απόσπασμα στην ξηρά. Ως απόστολή είχε να ενισχύσει με πολεμοφόδια και άνδρες τις φρουρές στα νησιά κατά μήκος της Μικράς Ασίας. Έφερε 74 πυροβόλα και ιοχυρή στρατιωτική δύναμη, αποτελούμενη από 1000 και πλέον άνδρες. Το ελληνικό ναυτικό αποτόλμησε και δεύτερη επίθεση με τη γολέτα του Τομπάζη, αλλά τα φοβερά πυρά του ανάγκασαν τους Έλληνες να εγκαταλείψουν το εγχείρημα.

Τότε φάνηκε η αδυναμία του ελληνικού ναυτικού. Ολόκληρος στόλος από 57 πλοία δεν μπορούσε να τα βγάλει πέρα με ένα δίκροτο, από τα πολλά του τουρκικού στόλου. Στη βραδινή σύσκεψη των ναυάρχων για το τι μέλλει γενέσθαι επικράτησε η άποψη του ναυάρχου των Ψαρών Νικολή Αποστόλη, ότι θα πρέπει να γίνει η χρήση πυρπολικού και ανέφερε ότι ο συμπολίτης του πλοιοκτήπος Γεώργιος Καλαφάτης είχε αναλάβει να διασκευάσει ένα ελαττωματικό πλοίο του σε πυρπολικό. Οι Ψαριανοί είχαν γνώση από πυρπολικά, επειδή πολλοί από αυτούς είχαν υπηρετήσει στο ρωσικό ναυτικό που τα χρησιμοποιούσε ευρέως.

Έτοι, αποφασίστηκε να στείλουν δύο πλοία στα Ψαρά για να φέρουν το πυρπολικό του Καλαφάτη. Άλλα, εν τω μεταξύ, άρχισε να πνέει νότιος άνεμος και οι ναύαρχοι φοβήθηκαν ότι θα καθυστερούσε η άφιξη του πυρπολικού του Καλαφάτη. Και δεν υπήρχε καιρός για χάσιμο, δεδομένου ότι το εχθρικό δίκροτο θα μπορούσε να αποπλεύσει ανεύχλητο και ο τουρκικός στόλος να κάνει την εμφάνιση του στο Αιγαίο.

Ο έμπειρος Ψαριανός πλοίαρχος Δημήτριος Παπανικολής, ξάδελφος του Νικολή Αποστόλη διαμήνυσε ότι μπορεί να φέρει σε πέρα την αποστολή και η επιχείρηση να γίνει με το φως της πρεμέρας. Το πρώις της 27ης Μαΐου ο καιρός ήταν ευνοϊκός για την επιχείρηση. Τα ελληνικά πλοία άρχισαν να βάλουν με τα κανόνια τους εναντίον του τουρκικού πλοίου χωρίς επιτυχία, αφού ήταν εκτός του βελτινεκούς τους. Ο σκοπός τους ήταν να περισπαστεί η προσοχή του πληρώματος του δικρότου και να σχηματισθεί καπνός πάνω στην επιφάνεια της θάλασσας, ώστε το πυρπολικό του Παπανικολή να εκμεταλλευτεί τον κρότο των πυροβόλων και την καπνιά και να διολισθήσει αθέατο προς το εχθρικό πλοίο. Στις 8:30 π.μ. της 27ης Μαΐου 1821, αντί για ένα ξεκίνησαν

δύο πυρπολικά. Την τελευταία οιγμή, το οχέδιο άλλαξε και προστέθηκε στην επιχείρηση το πυρπολικό του Γεωργίου Καλαφάτη, που είχε αφιχθεί από τα Ψαρά. Ο Παπανικολής πλεύρισε με επιτυχία το πυρπολικό του κάτω από την υψηλή πρώρα του εχθρικού πλοίου και έβαλε μπουρλότο στο πυρπολικό του. Αμέσως οι φλόγες που ξεπετάχθηκαν, άρχισαν να γλείφουν το ξύλινο δίκροτο και ο Καλαφάτης έκανε μια νέα προσπάθεια να πλευρίσει με το πυρπολικό του το τουρκικό δίκροτο, αλλά και πάλι απέτυχε. Στην πρώρα του εχθρικού πλοίου πάνω στην ξηρά είχε ανάψει για τα καλά. Οι ναύτες του προσπάθησαν να απωθήσουν το φλεγόμενο πυρπολικό για να μην επεκταθεί πιο φωτιά και άλλοι πυροβολούσαν τους Έλληνες πυρπολητές. Μια τρίτη ομάδα κατέβαλε απέλπιδες προσπάθειες να σβήσει τη φωτιά στο πλοίο, ρίχνοντας νερό με κουβάδες. Από την πλευρά τους, οι 21 γενναίοι του Παπανικολή, υπό τα καταιγιστικά πυρά των Τούρκων, συνέχιζαν την προσπάθειά τους να δέσουν το φλεγόμενο πυρπολικό στο τουρκικό σκάφος και να προκαλέσουν την ολική καταστροφή του.

Στο τουρκικό πλοίο επικρατούσαν απερίγραπτες σκηνές πανικού. Η φωτιά επεκτείνοταν διαρκώς και επικρατούσε στη λογική του «σώζων εαυτόν οωθήτω». Ένας από τους πρώτους που προσπάθησε να διαφύγει στην ξηρά ήταν ο κυβερνήτης του, καπετάν Αρναούτ. Τον πρόλαβε ένας οργισμένος αξιωματικός του και τον τραυμάτισε με μαχαίρι στο λαιμό. Όμως, πολλοί αξιωματικοί και ναύτες είτε πνίγηκαν πέφτοντας στη θάλασσα, είτε κάπκαν πάνω στο κατάστρωμα του πλοίου. Η καταστροφή του πλοίου ολοκληρώθηκε με την έκρηξη της πυριταδαποθήκης, που προκάλεσε μεγάλο αριθμό θυμάτων.

Η τραγωδία του τουρκικού δίκροτου κράτησε γύρω στα 35 λεπτά. Τόσο χρειάστηκε για να μεταβληθεί το επιβλητικό πλοίο σε τέφρα και ερείπια. Κάποιες πηγές κάνουν λόγο για μόνο οκτώ διασωθέντες από τα κίλια και πλέον μέλη του πληρώματός του.

Η ναυμαχία της Ερεσσού θεωρείται η πρώτη κατά μέτωπο ναυμαχία που έδωσαν οι Έλληνες ναυμάχοι στην ελληνική επανάσταση του 1821. Η επιτυχία αυτή υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική τόσο στο πθικό των Ελλήνων ναυμάχων, για την ιελλοντική εξέλιξη στον κατά θάλασσα αγώνα όσο και αντίστροφα στο πθικό των Τούρκων προ του καινοφανούς αυτού τύπου καταδρομής και δολιοφθοράς. Π